

ישיבה ס"ג - 20.11.77
ניקורו של נשיא מצרים
מר אנור אלמאואת
א. אלמאואת

סי/עה

(חרגום סימולטאני לעברית של דברי מר אנור אלמאואת)

נשיא מצרים אנור אלמאואת:

בשם אללה, כבוד יושב-ראש הכנסת, סורי

ורבותי, הרשו לי בראש ובראשונה לפנות

אל יושב-ראש הכנסת כתודתי הכנה על כי איפשר לי לדבר אליכם בהזדמנות זו. כשאני מתחיל את דברי אני אומר: השלום עליכם ורחמי האלוהים, השלום לכולנו אם ירצה ה', השלום לכולנו עלי ארצות הן בערב והן בישראל ובכל מקום ופינה בעולם גדול זה הסובך בטאבקי הרמים שלו, עולם הסזועזע בסתירות החרות שבו, הסאיים מפעם לפעם כמלחמות הרם, מלחמת אשר עושח האדם כרי שישמיד באסצעותן את אחי האדם. ובסופו של דבר בין השרירים ועיי הספולת של מה שבנה האדם ובין נופותיהם של בני האדם אין סנצחים ואין סנוצחים. לאסיתו של דבר הסנוצח האסיתי תסיד הוא האדם, האדם הטוב ביותר אשר ברא האלוהים, אותו אדם אשר בראהו האלוהים, וכפי שאומר גברי שליה השלום: למען ילך על רגליו, יבנה את חייו ויעבוד את אלוהיו.

כאחי אליכם היום כששתי רגלי יציבות

הן וכרי שיחריו נכנה חיים חרשים, כרי לקיים את השלום בהיותנו כולנו על אדסה זו, ארץ האלוהים. כולנו כאחד, סוטלמים, נוצרים ויהודים, כולנו עובדים את האלוהים ואיננו משתפים בו אחד. לפיכך הוראותיו וסגרותיו של אלוהים הן האהבה, האמת, נקיון הכפיים והשלום.

אני מבקש סליחה מכל אלה אשר קבלו את

החלטתי כאשר הודעתי עליה קבל עם ועולם, בהשתוססות ואפילו בסבוכה. ויש כאלה חלק מהם - שההסתעה הקשה דיסתה להם שהחלטתי איבה יותר מאשר תסרון סילולי לצריכה כלפי דעת הקהל העולמית; חלק אחר אפילו תיארוה בטקטיקה פוליטית הנאה כרי לחפות על כוונותי לפתוח במלחמה

ישיבה ס"ג - 20.11.77
ביקורו של נשיא סורים
סר אנוור אלסאדאת
א. אלסאדאת

סי/עה

אינני מעלים מפניכם שאחד מעוזרי
במשרד נשיא הרפובליקה התקשר אתי בשעה מאוחרת כלילה סיר אחרי שהזרתי
אל ביתי סמועצת העם ושאלני בדאגה: ומה תעשה אם תפנה אליך ישראל
בהזמנה באמת? עניתיו בכל השקט: אקבלנה על המקום. כבר הודעת שאני
סוכן ללכת אל סוף העולם, אני אלך לישראל, וכי אני רוצה להציב את
העובדות השלטות כסות שהן לפני עם ישראל.

אני מבקש סליחה מכל אלה שהחלטתי

הפליאה אותם או הביעו ספק באמינותן של כוונותי העומדות מאחורי החלטתי. איך אחד שחאר לעצמו שנשיא המדינה הערביה הגדולה ביותר, הנושא את המעמסה הגדולה ביותר ואת האחריות הראשונה במעלה בנושא המלחמה והשלום באזור המזרח התיכון יכול להכריז על החלטתו המתבטאת בכוננות ללכת לישראל ארץ האוייב, כאשר עודנו במצב מלחמה; אפילו יחירה מזאת - כאשר כולנו יחד עודנו סובלים מתוצאותיהן של ארבע מלחמות אכזריות במשך שלושים שנה; ומעל לכל זה - בזמן שמשפחותיהם של קורבנות מלחמת אוקטובר 1973 עדיין חיות את הטרגדיות של אלמנות, של יתומות, של הקרבת אבות ובנים שנפלו חללים.

כמו כן, כפי שכבר הודעתי, לא

התייעצתי בנושא ההחלטה הזאת עם מישהו מעמיתי ואחי נשיאי מדינות ערב או מדינות העימות. אחדים מהם, שהתקשרו אתי, אפילו גילו התנגדות אחרי ההודעה על ההחלטה כיוון שקיימת סיטואציה של ספק וחוסר אמונה המקננים בלב מדינות ערב, לרבות העם הפלסטינאי, מחד, ובלב ישראל מאידך, והם מקננים עדיין בכל הלבבות והנפשות; וכי מספיק לנו שחודשים ארוכים, בהם יכולנו לכונן את השלום, הלכו לשוא וזאת בגלל הסכסוכים והוויכוחים, אשר לא נסאו פרי ואשר התמקדו סביב הנוהלים הקשורים בכינוס ועידת ז'נבה, המבטאים כולם את הספק הגדול ואת חוסר האמון השלם.

אבל אני מדבר אליכם בכל הכנות.

קיבלתי את ההחלטה אחרי מחשבה והרהורים ארוכים ואני יודע שזהו סיכון גדול, אבל אם האלוהים ישהב ויחעלה קבע שאשא באחריות לעמה של מצרים ואשתחף באחריות בכל הנוגע לגורל העם הערבי והעם המצרי הרי יוצא מכך שהחובה הראשונה במעבל אחריות זה היא למצות את כל הדרכים

כדי שארחיק מעל האומה המצרית הערבית וכל העם הערבי את השואות
המתחייבות ממלחמות הרסניות, ממיחות אשר האלוהים בלבד יודע את
תוצאותיהן. אחרי הרהורים ארוכים שוכנעתי שהנאמנות והדבקות לאחריות
בפני האלוהים ובפני העם מטילים עלי את החובה ללכת אל המקום הנידח
ביותר בעולם ואפילו לבוא אל הביח המקודש, כלומר ירושלים, ולדבר אל
חברי הכנסה, נציגי עם ישראל, על כל האמיתות והעובדות העולות בחוכי
על-מנת להשאירכם אחר כך כדי שתחליטו בעצמכם לעצמכם. אחר-כך יעשה לנו
אלוהים את אשר יעשה.

גבירותי ורבותי, בחייהן של אומות

ועמים יש רגעים בהם מוסלת חובה על כל אלה אשר ניחנו בתבונה ובראייה
נכונה ונוקבת של הדברים לראות את אשר מעבר לעבר, עם כל הסיבוכים
והמישקעים, וזאת למען זינוק נועז לקראת אופקים חדשים. אלה הנושאים
כמונו אותה אחריות המוסלת על כתפינו הם הם הראשונים שצריכים לאזור
עוז כדי להחליט את ההחלטות הגורליות התואמות את הסיטואציה. על כולנו
להתרומם מעל לכל החופעות של פנאסיות, מעל לאשליה עצמית ומעל לתאוריות
ישנות נושנות של עליונות והדבר החשוב ביותר הוא שאל נשכח לעולם כי
רק האלוהים מחוסך בפני כל שביאה ורוב.

באומרי שאני רוצה להרחיק מעל

לכל העם הערבי את השואות המתחייבות ממלחמות חדשות, כאובות ואיומות,
אני בא להודיע בפניכם בכל הכנות שהנני נושא אוחו מטען של רגשות והנני
נושא באותה אחריות לכל אדם בעולם, בוודאי כלפי העם הישראלי. כל נפש
המוצאת את סופה במלחמות היא נפש של אדם ואין זה משנה אם ערבי הוא או
ישראלי. האשה המתאלמנת היא אדם אשר זכותו לחיות בחיקה של משפחה
מאושרת, אם ערבית היא ואם ישראלית. הילדים החפים מפשע המפסידים את

סיפור הוריהם ואהבתם הם ילדינו כולנו, אם אלה היושבים על אדמות ערב
ואם אלה שביחסם ישראל. אנו חבים כלפיהם אחריות גדולה כדי להבטיח להם
הווה נעים ועתיד טוב.

למען כל זה, בכדי להגן על חיי
בנינו ועל חיי אחינו ואחיותינו כולם, כדי שתברחנו תחפנה ליצירה מתוך
בטחון ושלווה, למען התפתחות האדם ואושרו, כדי להעניק לו זכות של חיים
בכבוד, למען אחריותנו בפני הדורות הבאים ולמען חיובו של כל תינוק
הנולד על אדמתנו - למען כל אלה החלטתי לבוא אליכם למרות כל הסיכונים
ולשאת בפניכם את דברי בצורה ישירה.

נשאתי ואני עדיין נושא בנטל

האחריות ההיסטורית ומשום כך הצהרתי לפני כן ולפני שנים אחדות - למען
הדיוק ב-4 בפברואר 1971 - שאני מוכן להחוס על הסכם שלום עם ישראל.
זו הייתה הצהרה ראשונה מפי אדם ערבי הנושא באחריות מאז החל הקונפליקט
הערבי-ישראלי. מתוך כל המניעים האלה המתחייבים מן האחריות המנהיגותית
אמרתי ב-16 באוקטובר 1973 בפני בית האומה, הפרלמנט המצרי, כי יש
לקרוא לכנס בינלאומי שבו יוחלט על שלום קובע וצודק. באוהו זמן לא
הייתי שרוי בנסיבות שמחייבות אותי לבקש שלום או לבקש הפסקת אש, אך
מתוך המניעים האלה המתחייבים מן האחריות ההסטורית והמנהיגותית חתמנו
את ההסכם הראשון להפרדת הכוחות, ובעקבות כך - את ההסכם השני להפרדת
הכוחות בסיני.

השחדלנו בכל מאורנו לדפוק על כל דלת של היענות כדי למצוא דרך
סטוייסת לכיוון שלום איתן וצורך. פתחנו את לבנו לכל עמי העולם כדי
שיבינו את סניעינו ואת יעדינו וכדי שישתכנעו שאנו באמת ובהסים
שוחרי צדק ויוצרי שלום.

עם כל הסניעים האלה החלטנו לבוא
אליכם בראש פתוח, בלב פתוח, ברצון אינטלקטואלי, כדי שביישם את השלום
האטיתי המושחת על צדק.

רצה הנורל שהמסע הזה אליכם, מסע
השלום, חל ביום החג המרטלטי הגדול, חג הזבח הסבורך, חג ההקרבה
והעקרה, כאשר נכנע אברהם אבינו עליו השלום, אבי הערבים והיהודים,
נכנע אברהם, כלומר, קיבל את מצוות אלוהיו ופנה לבצע את הוראות
האלוהים, בכל אבריו, לא סתוך חולשה כי אם סתוך כוח רוחני עצום וסתוך
בהירה חופשית, כדי להקריב את יוצא חלציו. זאת סתוך דחף של אמונה
עמוקה, בלתי מעוררת, באידיאלים; נשגבת, המעניקה לחיים תכנים
עמוקים.

שם מקריות זו נושאת לנו תוכן חדש,
שם התפוך מקריות זו לתקווה אטיתית, לרשות הבטחון והשלווה והשלום.

גבירותי ורבותי, הבה נהיה גלויים

במלה הישרה והמוכנת, ברעיון הבהיר והכרוך שאין בו עיקולים; הבה
נהיה גלויים איש לרעהו בשעה שהעולם כולו, במערב ובמזרח, עוקב שם
היווצר כאן נקודת מפנה מהותית בתהליך ההסטורי באזור הזה של העולם,

ואולי בעולם כולו. הבה נהיה גלויים לב בשעת סתן חשובתנו לשאלה
הגדולה - כיצד אפשר להבשים את השלום היציב והצורך. תחילה אני אוסר:

באתי אליכם ועמי חשובה ברורה ובלויה על שאלה גדולה זו כדי שהעם
בישראל ישמע אותה חשובה וישמע אותה העולם כולו וכדי שישמעו אותה כל אל
שקראוניהם הכנות לילום הגיעו כבר לאזני סתוך תקווה שבסופו של ספג

הסטורי זה תהיינה תוצאות שמצפים ומיחלים להן סליוני אדם. בסרם אשיב
רצוני להבטיח לכם שאני נשען בתשובתי הגלויה והברורה על מספר עובדות
שאיש אינו יכול להתחמק מהן:-

עובדה ראשונה: אין אושר לאיש ולאדם

על חשבון אוסללות האחרים; עובדה שנייה: אני אינני מדבר ולא אדבר
בשתי שפות. לא אנהל שתי סדינריות, לא אשא ולא אתן עם איש אלא בשפה
אחת ובסריניות אחת ובפנים אחר; עובדה שלישית: העיסות היסיר והקו
היסר הם הדרך הקרובה ביותר והסוצלחת ביותר להגיע למטרה ברורה;
העובדה הרביעית: הקריאה לשלום קבע, לשלום צורך הסושתת על כיבוד
החלטת האו"ם, הסכה לנחלת העולם כולו והיתה לדרך של הכעת רצון החברה
הכין-לאומית, אם כבירות העולם אשר מקבלות את ההחלטות הסדיניות
החשובות, או על רמת דעת הקהל העולמית הציבורית, דעת הקהל המשפיעה
בניבוש החלטות ויצירות סדיניות; העובדה החמישית, שסא היא החשובה
והברורה ביותר: האומה הערבית איננה זזה ואיננה פועלת בחתירה לסען
השלום היציב והבודק סתוך סעמד של חולשה או זעזוע, כי אם להיפך -
ברשות האומה הערבית יסודות איתנים של כוח ויצירת העושים את דבריה
לדברים הנובעים סתוך רצון אסיתי וכן להגיע לשלום, רצון הנובע
מהערכה אסיתית לתרבות, כדי לסנוע שואה כסוחה עלינו ועליכם ועל
העולם כולו.

אכן אין אלטרנטיבה להחלטה לגבי

שלום יציב וצודק, שסערות איבן סזעזעות אותו ואין כוונות רעות ואין
עיקולים בדרך.

מן המציאות של הערבות האלה, כאשר

ניקשתי להציב אותן כהרזיותן, כפי שראיתי אותן, אני מבקש להזהירכם
נכל הכנות. אני מזהירכם סמחשבות שאולי עולות בסרחותיכם. חובת
גילוי הלב שלי טחייבת אותי לומר לכם את הדברים הנאים:-

(1) אני לא באתי אליכם כדי לחתום על

הסכם נפרד בין מצרים וישראל. אין זה בא בחשבון במדיניות מצרים.
אין הבעיה בין מצרים וישראל. כל שלום נפרד בין מצרים וישראל
איננו יכול להבטיח קיום שלום צודק. יתר על כן, אף אם יתגשם השלום
בין מדינות העיסות כולן ובין ישראל, ללא פתרון צודק לבעיה הפלמסטינית,
הדבר הזה לא יגשים בכלל שלום יציב וצודק, שהעולם כולו חותר להגיע
אליו ולהשיגו.

(2) לא באתי אליכם כדי לחתור להשגת

שלום חלקי, והיינו לסיים מצב סלחסה בשלב זה ואחר-כך לרחות את הבעיה
בשלמותה לשלב הבא. אין זהו הפתרון היסודי העשוי להוביל לשלום היציב.
בהקשר לזה, לא באתי אליכם כדי שנסכים על הסדר ביניים שלישי במיני
או כגולן או כגדה המערבית, וכי הדבר הזה פירושו הוא שאנו רק רוחים
את הצחת הפתיל לעתיד. ואפילו פירושו של דבר גם שחסר לנו העוז לעמוד
פנים אל פנים מול השלום, וכי אנחנו חלשים מכדי לשאת בטעמסה של שלום
יציב וצודק. אני באתי אליכם כדי שנבנה יחד את השלום הקבוע והצודק,
כדי שלא תיטפן טיפת דם אחת מנופו של ערבי או ישראלי. לסען זאת אני
הכרזתי כי אני סוכן ללכת אל סוף העולם. לכן אני חוזר ומשיב לשאלה
הגדולה כיצד נגשים את השלום הקבוע והצודק. לרעתי, ואני אוסר זאת מעל
כסה זו לעולם כולו - החשובה איננה בלתי אפשרית ואין היא קשה, על אף
שעברו שנים ארוכות של ניקמת דם, איבה, שנאה וסיפוח דורות ברוח של
התרחקות מושלמת ואיבה מחריפה, החשובה איננה בלתי אפשרית ואיננה קשה
אם נלך בדרך של קו ישר ובכל הכנות והאסונה. אתם רוצים לחיות יחד
אתנו באזור זה של העולם.

ואני ואוסר לכם בכל הנאמנות:

אנחנו מקבלים אתכם בברכה בינינו, בגטחון ובבטחה. דבר זה כשלעצמו
מהווה בקורת ספנה עצומה, מפנה הסררי מכריע.

נעבר היינו דוחים אתכם, והיו לנו

טענות וסיבות משלנו. כן, היינו מסרבים להיפגש אתכם בכל מקום שהוא.
כן, היינו מתארים את ישראל הסדומה. כן, היינו נפגשים יחד
אתכם בכינוסים או בארגונים בינלאומיים, ונציגינו לא היו - ועדיין
אינם - מחליפים גרכות ושלום. כן, כזאת קרה ועדיין קורה כדבר
הזה. היינו מתנשם כי בכל השיחות יהיה סתרון אשר ייפגש עם כל פרט
לחוד. כן. בזאת הדרך נסתיימו שיחות הפרדת הכוחות הראשונה, ובזאת
הדרך נסתיימו שיחות הפרדת הכוחות השנייה. כמו-כן, נציגינו נפגשו
ברועידת ג'נבה למשל מבלי להחליף אפילו מלה ישירה אחת. כן, כזאת
קרה.

אולם, אני אוסר לכם היום, ואני אוסר

לעולם כולו: אנחנו מסכימים לחיות יחד אתכם בשלום צודק וקבוע.
איננו רוצים להתקיף אתכם או כי אתם תקיפו אותנו בטיליט הנכונים
להרוס אותנו או בפצצות של שגאה ואיבה.

הכרזתי יותר מפעם אחת כי ישראל הינה

ערכה קיימת, שהעולם הכיר בה ושתי מעצמות-העל קיבלו עליהן את
האחריות לכשתונה והגנת קיומה. ומאחר ואנחנו רוצים את השלום באמת
ובחסיים - הרי אנחנו מקבלים בברכה כי תחיי בינינו בגטחון ובשלום,
באמת ובחסיים.

היתה מנינו וביניכם חומה עצומה

ובגובה. כיקשתם לבנות את החומה הזאת במשך רבע יובל. אולם, חומה

זו התפצה בשנת 1973. ויתה זו חרבה של הלחפה וחשיית המוסרת

פשוטה ופסיטה. זאת היתה חומה של הפחדה בכוח היכול לכבוש בסערה את האומה הערבית סקנה אל קנה. זאת היתה חומה של הפצת שמועה כי אנחנו אומה אשר הפכה לגוף ללא נשמה. לא כי, חלק מכם, היו ביניכם שאמרו כי אפילו כעבור חמשים שנה לא תהיה עוד תקומה לערבים מחדש. זאת היתה חומה המאיימת המיר בזרוע הארוכה היכולה להגיע לכל מקום ולכל מרחק. זאת היתה חומה המזהירה אותנו מפני השמדה ואבדון, אם ננסה להשתמש ולהפעיל את זכויות החוקית לשתרר את אדמותינו הכבושות.

עלינו להכיר יחד כי חומה זו נפלה

ובנובמבר בשנת 1973. אולם קיימת עוד חומה. חומה שניה זו מהווה מחסום נפשי סגור בינינו וביניכם, מחסום של ספקות, מחסום של ביכור, מחסום של חשש, של הולכת שולל, מחסום של הזייה ביחס לכל התנהגות או מעשה או החלטה, מחסום של פירוש זהיר ומוסעה של כל סאורע או דברים כלשהם. מעצור נפשי זה הוא אשר ביטאתי אודותיו בהצהרותי הרשמיות, כפי שאמרת: שהוא מהווה 70% של הבעיה.

הבני שואל אתכם היום, בביקורי

זה: מדוע זה לא נרשים זה לזה את ידנו באמת ובטובה, בכנות, כדי לנפץ את המחסום הזה ביהודי מדוע זה לא נאחד את רצוננו באמת, באסונה ובכנות, כדי לסלק יחד כל ספקות הפחד, הנוגדנות והכוונות הרעות, וכן את הכוונות הנסתרות? מדוע זה לא נעמוד כאיש אחד ובאומץ לב של גברים ובחוזק הביטחון אשר מקדישים את חייהם למען מטרה נעלה יותר? מדוע לא נעמוד כאיש אחד בזה אומץ-הלב, בזאת החלוצה, כפי שאמרת, כדי שנקים בנין נשגב של שלום אשר ייכון לנצח ואשר יאיר לדורותינו הנאים אורות של שליחות אנושית למען בנין, פיתוח וטובת האנוש? מדוע זה נרשים לדורות הנאים את הוצאת שפיכות הדמים, את הכלייה, את היתמות, את האלמנות, את הרס המשפחות ואת אונת הקרבנות?

סדוע לא נאטיין בתבונת הבורא, כפי

שבאה במשלי שלמה: מרמה בלב חורשי און, ולישרי לב שמחה.
פת לחם יבשה ועסה שלום טובה מבית מלא זבחים עם זריבות.

סדוע זה לא בקרא יחד מסזמורי

דוד הנביא: אליין ה' אקרא, שמע לכל תחנוני בקראי אליין, בנושאי
ידי אל רביר קדשן; אל תתנני עם רשעים ועם פועלי און, דוברי
שלום אל רעים ורעה בלבם; תן להם כפעלם, וכרוע מעלליהם. ואני מבקש
את השלום, וארדוף אחריו.

בכירותי ורכותי, את האמת אומר

לכם: השלום לא יהיה סתם שם ללא משמעות. הוא יהיה אמיתי, אם
יהיה קיים על צדק ולא על כיבוש אדמתו של הזולת. לא ייתכן שאתם
תבקשו לעצמכם את אשר אתם כופרים בזכותם של האחרים לו. בכל
הכנות וברוח אשר הביאה אותי אליכם היום אני אומר לכם: עליכם
לעזוב סופית את חלוטות הפלישה, ולעזוב גם את האמונה האוסרת כי
הכוח הוא האמצעי הטוב ביותר להתנהגות עם ערבים. עליכם לקלוט
היטב את הלקחים של העיסות בינינו וביניכם, ולא תעזור לכם
התפשטות בדבר כלשהו. וכדי שבדבר בגלוי: הרי אדמתנו אינה
ניתנת למיקוח וריבנה מוצגת לריכוזים. העפר הלאומי נראה בעינינו
כאותו הוואי הקדוש שאללה דיבר בתוכו אל משה עליו השלום. אין
אחד מאתנו זכאי או מסכים לוותר על שעל אחד מאדמה זו, או לקבל
את עקרון הויכוח והמיקוח עליו.

את האמת אומר לכם: לפנינו היום

הזדמנות הטובה ביותר לשלום, והיא הזדמנות שאין התקופה יכולה
לתת לנו כמותה, אם באמת נהיה רציניים במאבקנו למען השלום.
הזדמנות זו שאין לאבד אותה או לפזרה התנכם בקושר הקשר נגדה
ותסיל עליו את קללת האנושות ואת קללת ההיסטוריה.

א.ב.

ישיבה ס"ב - 20.11.77
ביקורו של נשיא מצרים
מר אנור אלסאדאת
א. אלסאדאת

מהו השלום ביחס לישראל? הוא

שתחיה באיזור עם שכניה הערבים בשלורה ובבטחון. זהו הגבירן
שאני אוסר לעומתו: כן, שישראל תחיה במסגרת גבולותיה רגועה,
ובטוחה מכל תוקפנות. זהו הגבירן שלעומתו אוסר: הן, שישראל
תקבל את כל הסוגים של הערבויות הטבטיות לה את שתי האמיתות
האלה.

זוהי דרישה שלעומתה אסרנו הן, ואפילו אנו סודעים שאנחנו נקבל את כל הערבויות הבינלאומיות שהנכם מרמים לעצמכם ופסי שאתם רוצים בו. אנו סודעים לכך שאנו מקבלים את כל הערבויות שאתם רוצים שהמעצמות או מאחת ששתיהן או מחמשת הגדולים או מחלקם.

אני חוזר וסודיע בכל הבהירות

שאנחנו מסכימים לכל ערבויות שאתם תקבלו, ובמקביל אנו נקבל אותן ערבויות. תכליתו של דבר, איפוא, אנו שואלים: מה הוא השלום ביחס לישראל? התשובה היא, שישראל חחיה בסגרת גבולותיה בין שכניה הערביים בשלווה ובבטחון, בכל סגרת הרצויה לה של ערבויות אשר משיג הצד שכבוד.

אבל, איך יתגשם הדבר הזה? איך

נוכל להגיע אל תוצאה זו, ושיחד נגיע באמצעותה אל השלום היציב והצודק? יש אסימות שאין מנוס מהצבתן בכל העוז והבהירות. יש אדמה ערבית שכבשה אותה ישראל ועודנה כובשת בכוח מזויין. ואנו עוסדים בתוקף על הגשמת הנסיבה השלמה משטחים אלה, לרבות ירושלים הערבית, ירושלים אל-קודס, שבאמי אליה בהיותה עיר השלום, שהיתה וחמשיך להיות לבנח ההגשמה החיה לדר-קיום בין כל הטאטינים בשלוש הדתות. אבל לא סכיר ספיהו יחשוב שבמעטרה המיוחד צריכה העיר ירושלים להיות בסגרת ניפוח או התפשטות, אלא היא צריכה להיות חופשית ופתוחה לכל הטאטינים. ובמקביל שציר זו לא צריך להפרידה מאלה שבחרו בה כמקום מסכנם הקבוע מזה כמה דורות. ובמקום לעורר את השנאה שהולידו מלחמות הצלב, אנו חייבים להחיות את הרוח של עומאר אל-חאטאב ובאסר א-דין, זוהי רוח הסרבנות וכיבוד הזכויות. מקומה התפילה המוסלמית והנוצריים כאחד, אינם סתם מקומות למילוי מצוות או תפילות. הם יותר מזה, עדות אמר לנוכחותנו שלא נפסקה במקום הזה, בין אם פוליטית, אם רוחנית ואם מחשבתית.

עלינו לדאוג שאף אחד לא ישנה

בהערכתנו את החשיבות והכבוד שאנו רוחשים לירושלים, אנו, הנוצרים והמוסלמים, הרשו לי להביד לכם ללא כל היסוס, אני לא נאתי אליכם מתחת לכיפה זו כדי שאפנה בנקשה לפנות את כוחותיכם מהארמה הכבושה. הבטיגה השלמה מהארמה הערבית הכבושה אחרי 1967, היא דבר טובן מאליו. לא נקבל בענין זה כל ויכוח ולא נתחנן לפני מישהו או בפני מישהו, ולכן אין כל סמעות לכל שיח על שלום יציב וצודק, אין כל סמעות לשום צעו הבא להבטיח את חיינו יחרינו באזור זה של העולם בשלוח ובבטחון, כאשר אתם כונסים ארמה ערבית בכח מזויין. אין שלום שיהיה יציב או ייבנה על כיבוש ארמה הזולת. זה טובן מאליו. זה אינו ביהן לויכוח ולדינן, אם הכוונות תהיינה טובות ואם המאבק יהיה צודק למען יבוא השלום היציב והחסידי לדורנו וכל הדורות אחרינו.

ביחס לבעייה הפלשתינאית אין

מי שיכחיש שזה עיקר הבעייה כולה. אין מי שיקבל היום בכל העולם סיסמאות שנשמעו בישראל המתעלמות מיטותו של עם ישראל, של עם פלשתיין, ואפילו שואלות: איפה הוא העם הזה? בעייתו של העם הפלשתיני הזכורות הלגיטימיות של העם הפלשתינאי אינן ניתנות להתכחשות מצד כלשהו. אין ההגיון סובל ואין הדעת סובלת שיהיה מקום להתכחשות או להתעלמות סזה. בסציאות העובדה הבינלאומית היא שהדבר יתקבל במערב ובמזרח וזכה להכרה במסגרת מסמכים בינלאומיים והנזעות רשמיות ולא יועיל לאף אחד לאסום את אזניו מהמלים הנשמעות יום ויום ולמעשה לעצום את עיניו מהעובדה ההסטורית הזאת. אפילו ארצות הברית של אמריקה, בן הברית הראשון שלכם שסצאתם במסגרת ההתחייבות למען ההגנה בייסות ישראלית ובטחונה, שנתנה ונותנת לישראל כל תמיכה סוראלית, חוסרית וצבאית, אני אוסר שאפילו ארצות הברית בחרה להציב את האמת ולהכיר שלעם הפלשתינאי יש זכויות לגיטימיות ובעייה הפלשתינאית היא

לב אמאבק ועיקרו, וכל עוד הבעיה הזאת שארת תלויה, הסאבק הזה
יגבר ויקבל ממדים חדשים.

ככל הכנות אומר לכם, לא ייתכן

שהסלום יוסב בלי הפלסטינאים. סעות גסה שאין איש יודע את סמריה היא
לעצום עצן בקשר לבעיה הזאת או להזניחה. אני לא אמשיך לגולל אירועי
העבר מאז ניתנה הכרזת בלפור לפני כששים שנה. אתם בקיאים טוב מאד
בעובדות. אם אתם מצאתם את ההצדקה החוקית והסמכית להקים בית לאומי
על ארצה שלא היתה כולה רכושכם, עדיף שתבינו עקשנותו ונוקשותו של
העם הפלסטינאי להקים את מדינתו במולדתו. כאשר תובעים כמה מהקיצוניים
שהפלסטינאים יותרו על יעד נעלה זה, טובנו של ויתור זה לאמיתו של
דבר, לוותר על זהותם ועל תקווה כלשהי בעתיד.

אני מברך קולות ישראלים שמודים
וסכירים בזכות קיומו של העם הפלסטיני להקמת ישות ושלום ולהכניח אותו.
אני אומר לכם, בגדרותי ורבותי, שאין תועלת מאי-הכרה בזכות העם
הפלסטינאי וזכותו להקים את מדינתו ויישותו.

אבו הערבים עברנו נסיון בעבר

יחד עמכם עם עובדות, וסכירים בעובדות היישוב הישראליה. הסאבק עבר
מלחמה למלחמה, מקרבנות לקרבנות יותר גדולים, עד שהגענו היום
אל קצה תהום מסוכן ושואה נוראית, אם לא ננצל יחד את הזרמנות השלום
הקבוע והצודק, חובה עליכם לעמוד בפני הסביאות, באומץ לב, כפי
שעשיתי זאת אני. אין מהרון לבעיה כלשהי תוך סבוסה או התעלמות מסוגה.
לא יתכן שיחיצב השלום, שלום יציב, על ידי דחית מסיבות דמיוניות
שהעולם פנה אליהם עורף, וכבר קרא באופן קולקטיבי להכרה וכיבוד הצדק
והאמת. אין צורך להכנס לחלל הריק של שאלת הזכות של העם הפלסטינאי,
אין תועלת ביצירת מחיצות לעכב את בואו של השלום.

ישיבה ס"ג - 20.11.77
ביקורו של נשיא מצרים
מר אנוור אלסאדא
א. אלסאדא

כפי שאמרתם לכם, אין אושר

על חשבון אומללותם של האחרים. כמו כן, העיסות הישיר והקר הישיר
הם הדרך הקרובה ביותר ליעד הברור.

בעיסות הישיר עם הבעיה הפלשתינאית

השפה הראשונה והיחידה הסוליכה לכירון השלום שמונה בהקמת מדינה של
העם הפלשתינאי. עם כל הערבויות המדיניות, אסור שיהיה חשש סמתן עזרו
לכל מדינה הזקוקה לעזרה. וכאשר יצלצלו פעמוני השלום, לא תהיה יד
אשר תתופף על תופי המלחמה; ואם תורם יד כזו - לא יהיה לה כל הד.

תארו לכם את הסכם השלום בז'נבה אשו

כולל את הסעיפים הבאים: א. סיום הכיבוש של האדמות הערביות שנכבשו

בשנת 1967; ב. הגשמת הזכויות היסודיות של העם הפלשתינאי וזכותו

לישור עצמאית; ג. זכות לכל מדינות האיזור לחיות בשלום בתוך גבולות

בטוחים שיש להם ערבויות על-ידי אמצעים שיוסכם עליהם מראש ואשר יבטיחו

את הבטחון המתאים לגבולות הבינלאומיים, וזאת בנוסף לערבויות בינלאומיות

מתאימות; ד. כל מדינות האיזור מתחייבות לקיים ביניהן יחסים בהתאם

למטרות והיסודות של חוקת האומות המאוחדות, לא להשתמש בכוח הנשק

לפתרון הסכסוכים, אלא לפתור אותם באמצעי השלום; ה. סיום מצב המלחמה

הקיים באיזור.

השלום איננו חתימה על שורות כחובות,

כי אם שורות חדשות של היסטוריה חדשה. השלום איננו חזרות אחר תאוות

והוא לא בא להגן או להסתיר חסדנות. השלום במהותו הוא מאבק אדיר נגד

התאוות והחסדנות. הנסיגות של ההיסטוריה הקרוסה והחדשה סלסדים אותנו:

שהסילים והנשק האטומי אינם סביאים לא שלום ולא בטחון; להיפך, הם

הורסים את הבטחון שנבנה בעטל.

חובתנו למען עטנו, למען התרבות

שיצר האדם, להגן על האדם בכל מקום ומקום. חובה עלינו להסביע את

החותם של סרת הוסנית אנושית ואת כוח הערכים והיסודות אשר מרימים את

קרנו של האדם.

הרשו לי לסנות בקריאה כנה אליכם
לבם לילד ישראל: אני נושא אליכם סאת העם המצרי, את שליחות השלום.
העם המצרי מברך על שליחות השלום. זוהי שליחות של עם שאיננו יודע
קנאות, שבניו הסומלמים, הנוצרים והיהודים חיים ברוח הידידות, האהבה
והסובלנות. זוהי מצרים שהפקידה בידי את הפקדון של השליחות הקדושה,
שליחות של בסחון ושלום. אני פונה אליכם, כל איש ואשה וכל ילד בישראל,
עודרו את מנהיגיכם למאבק למען השלום כדי להפנות את המאמצים להקמת
בנין השלום. במקום לבנות מצרים ומקלטים הסבוצרים בסילי הרס, הראו
לעולם כולו את הדמות של האדם החדש באיזור זה של העולם כרי שיסמש
דוגמה לאדם בן-תקופתו בכל מקום ומקום. בשרו לבגיכם את הנשורה על
סוף המלחמה וקץ היסורים. הנה באה התחלה חדשה של חיים חדשים, חיים
של אהבה, חופש ושלום.

הו, כל אם שכולה, כל אלמנה, כל
בן שאבר לו אבינו או אחינו, כל קורבנות המלחמה, פלאו את הארסה והחלל
בשבחי השלום, פלאו את הלבבות בתקוות השלום, פיצתו שיר תהילה לשלום,
הפכו את התקווה לחזקה של עבודה ושל מאבק. שהרי כוח הרצון של העמים
בא סכוח רצונו של האלוהים. לפני שבאתי לכאן הבעתי את רחסי לבי
ומצפוני אל האלוהים, ישנבח ויטהלל, כאשר ערכת את התפילה במסגד
אל-אקצה, את תפילה החג, כאשר ביקרתי בכנסיית הנשורה - פניתי לאלוהים
שיחקן את רוחי, יקיים את אמונת האיתנה, ושבקורי זה יגשים את מסרותיו
למען הווה מאושר, ועתיד מאושר עוד יותר.

בחרתי לא ללכת הפעם לפי כל הכללים
והתקרימים שידעו סדינות הלוחמות אלה באלה, על אף הכיבוש של הארסות
הערביות סעריין קיים הזהרתי שאני מוכן לבוא לישראל היתה הפתעה
בדולה ונרמה להחזקת רבה. קבלתי את ההחלטה באמונה שלמה שאני נותן

באן ביטוי כן לרצונו של העם שלא יהיו עוד קורבנות. בחרתי בדרך
הקשה הזו אפילו אם בעיני רבים וסובים היא הדרך הקשה ביותר. בחרתי
לבוא אליכם בלב פתוח ובמחשבה פתוחה. בחרתי להת דחיפה למאמצים
העולמיים הנעשים לסען השלום. בחרתי לבוא אליכם בניחמם ולהביא לכם
את העובדות לאשורן, את האמיתות הסופשטות, ולא על-סגת לחסרן ולא כדי
להרוויח ססה, אלא כדי שנעבור יחד את הסערכות הקשות ביותר בהיסטוריה
החדשה, - זוהי הסערכה על שלום צודק וקבוע. אין זו סערכה שלי ולא
ל הסנהיגים בישראל, אלא זוהי סערכה של כל אזרח ואזרח שזכותו לחיות
בשלום על ארסחו. זוהי התחייבות מצפוניה ואחריות בלבנותיהם של פליונים.

כאשר הודעתי על היוזסה, שאלו רבים

את השאלה: מה אפשר להרוויח מביקור זה? מה אני סצפה ססנו? כשם
שהשנתי לשואלים כן סכריז אני באוזניכם: לא נקסתי יוזסה זו סתוך רצון
ומחשבה להסיג מה שניתן להסיג; באחי לססור את השליחות - ומסרתי את
השליחות. ואחם קיראו את רבר האלוהים, כפי שנאסרו על-ידי זכריה נביאו,
כאשר אסר: אני אוהב את האסת ואת השלום. ואני נותן השראה ספסוקים
סהקוראן בהם נאסר: אנו סאסינים באלוהים ובאותות שהורדו עלינו על
מברהם, ישמעאל, יצחק, יעקב והשבטים, ומה שנתן אלוהים למסה ולישו
ולנביאים כאשר אסר: אני לא ספריו ולא ספלה ניניהם, וכולנו נכבעים
לאלוהים.